

*Корчевська Марія, студентка гр. Ф-11,
Факультет Фінансів, ТНЕУ*

ПОЛІТИЧНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ З ЄС

Постановка проблеми. причиною початку Євромайдану у 2013 році стало бажання тисяч українців підписати угоду про асоціацію України з ЄС. Це є угода про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною та дає змогу перейти від партнерства і співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції. Тема політичних та економічних переваг є актуальною з часу підготовки до підписання, самого підписання та по цей час. 11 липня 2017 року Рада ЄС ухвалила остаточне рішення про укладення Угоди про асоціацію з Україною від імені Європейського Союзу. Особлива увага відводиться отриманні різного роду переваг для політичного та економічного сфери української держави, що змушує політиків та економістів прогнозувати та визначати недоліки, а також переваги даної угоди.

Мета. Проаналізувати ряд економічно- політичних переваг угоди про асоціацію та ефективність державної політики на шляху до отримання безперешкодного різностороннього співробітництва з Європейським Союзом. Для досягнення мети ми ставимо наступні завдання:

- Проаналізувати широке коло питань, що стосуються позитивних переваг підписання асоціації;
- Вказати роль держави на шляху до підписання угоди;
- Дослідити економічні та політичні переваги, що передбачаються зі сторони Європейського Союзу.

Виклад матеріалу. Перш ніж приступити до визначення переваг, що отримає Україна після підписання Угоди про асоціацію з ЄС, потрібно згадати про програму Східного Партнерства. Східне Партнерство – зовнішня політика Європейського Союзу, яка охоплює 28 країн-членів ЄС та шість східноєвропейських країн – Україну, Молдову, Грузію, Азербайджан, Білорусь та Вірменію. Ініціатива була формально започаткована на Празькому установчому саміті Східного Партнерства 7 травня 2009 р. Основна мета СхП – сприяння політичним та економічним реформам у країнах-партнерах. У програмі Східного партнерства передбачено поглиблення інтеграційних процесів країнами ЄС та країнах-партнерах. Одним з основних концептуальних засад являється факт того, що при цьому партнерстві, Європейський Союз стає економічним, нормативним та правовим центром тяжіння таких країн. Завдяки СхП, ЄС вживає заходи, спрямовані на зменшення особливо вираженої асиметрії між країнами сусідами:

- Скасування митних тарифів, бар'єрів торговельної політики
- Створення зони вільної торгівлі(вільне пересування капіталів, послуг та робочої сили)(не більше 10 років)
- Допомога при вирішенні проблем, які країна не може вирішити власними силами
- Україна існує в рамках СхП+ з 2017 року по 2020.

Після Майдану 2013-2014 рр. Україна повернулася до мети стати справді демократичною державою, підтвердженням чого стали демократичні й чесні парламентські та президентські вибори. У 2017 році угода ввійшла в силу. Зміст Угоди про асоціацію між Україною та ЄС налічує 1200 сторінок і складається з таких частин:

- Преамбула як вступна декларація до Угоди, що визначає мету і базові засади Угоди;
- Сім розділів, таких як «Загальні принципи», «Політичне співробітництво і зовнішня політика та політика безпеки», «Юстиція, свобода і безпека», «Торгівля та суміжні питання (ГВЗВТ)», «Економічна та галузева співпраця», «Фінансове співробітництво та боротьба з шахрайством», а також інституційні, загальні та прикінцеві положення.
- 43 Додатки, у яких визначаються нормативні акти ЄС, що мають бути прийняті до визначеної дати, і
- Три Протоколи.

Проте існує гостра необхідність у подальшому покращенні функціонування демократичних інститутів. Порядок денний асоціації вимагає, серед іншого, створення в рамках конституційної реформи ефективної системи «стримувань і противаг» між гілками влади і зміцнення органів місцевого самоврядування та регіональної влади. Обов'язково потрібно згадати про боротьбу України з корупцією. Багато глав Угоди сприятимуть досягненню цієї мети, наприклад, у частині прозорості державних закупівель, але Україна все ще повинна вирішити низку ключових проблем, пов'язаних із функціонуванням судової системи, прокуратури й антикорупційного бюро. Третьою, проте не менш важливою стороною угоди є надання Україні безвізового режиму для в'їзду в країні-члени Європейського Союзу. Окрім цього, варто наголосити про те, що зовнішні зв'язки України з ЄС набирають все більших оборотів протягом останніх років, і з часу анексії Криму Російською Федерацією, відбулось посилення співпраці в плані безпеки (воно сягнуло найвищого ступеня).

Що стосується українського стану економіки, за часи незалежності вона реформувалась досить незначно. Фінансовий сектор України знаходиться під сильним тиском, зумовленим необхідністю втримати стабільність банківської системи й забезпечити обслуговування зовнішнього боргу. Тим не менше, уряд і Центральний банк продовжують реалізовувати комплексну довгострокову програму з оновлення нормативно-правових актів на основі законодавства ЄС як важливу складову загального процесу реформування економіки. Враховуючи значні прогалини у сфері енергетики, використання природних ресурсів у законодавчому плані, в Угоді є окремий пункт, що стосується захисту довкілля.

Торгівля і суміжні питання (ГВЗВТ). Тісніша економічна інтеграція завдяки ГВЗВТ стане потужним стимулом до економічного зростання країни. Для цього планується наблизити законодавство, норми та стандарти України до ЄС. Як основний елемент Угоди про асоціацію ГВЗВТ створюватиме можливості для бізнесу в ЄС і в Україні та сприятиме економічній модернізації й інтеграції з ЄС. Це має привести до підвищення стандартів продукції, кращого обслуговування громадян і, найголовніше, готовності ефективно конкурувати на міжнародних ринках.

Угода також передбачає створення зони вільної торгівлі товарами протягом перехідного періоду, що не перевищує десяти років. Також забороняється запровадження обмежень на імпорт або експорт, за винятком випадків, передбачених відповідними правилами СОТ. ЄС повинен скасувати свої ввізні мита раніше, ніж Україна. Це надасть українським експортерам час, щоб підготуватися до конкуренції з боку ЄС, і підтримає український ринок.

Якщо ж говорити про політичні реформи та засади, то важливою є реформа виборчої системи. Тут слід звернути увагу на вдосконалення і гармонізацію виборчого законодавства, зокрема, законів про референдуми, Центральну виборчу комісію і фінансування політичних партій.

Наступним пунктом є принципи поділу влади, що протягом часу незалежності не запроваджувався належним чином. Судова система і прокуратура перебували під політичним впливом із боку виконавчої та законодавчої гілок влади. Абсолютна неефективність системи була відображена у функції «загального нагляду» прокуратури, якій було дозволено перевіряти будь-яку фізичну або юридичну особу на предмет дотримання національного законодавства. Ця функція була основою корумпованих режимів. Останні зміни до Конституції і плани повністю реформувати судову систему дають підстави сподіватися, що завдання з поліпшення ситуації щодо верховенства права і боротьби з корупцією нарешті врегулюються серйозно. Система врядування в Україні є високо централізованою. Адміністративно-територіальний устрій має три рівня: області, райони й міста/села, на кожному з яких обираються власні представницькі органи (ради). Повноваження цих органів є обмеженими. Області й райони перебувають в управлінні посадовців, які призначаються безпосередньо центральними органами державної влади. Як уже зазначалося вище, ця система зараз переглядається. В Україні пройшла децентралізація, що вбачала передачу досить значну частину вповноважень в руки місцевих урядовців, проте навряд чи можна вважати, що вона пройшла всюди успішно, зокрема, на даний момент ми можемо спостерігати досить неприємну ситуацію в місті Сміла Черкаської області, так як через великі борги, що не оплачуються централізовано, місто залишилось без тепла.

Конституційна Комісія, що була створена за наказом президента Петра Порошенка у 2015 році, підготувала законопроект про внесення змін до глави Конституції, яка стосується прав людини. Його мета полягає в тому, щоб привести положення цієї глави у відповідність до Хартії основних прав Європейського Союзу, а також покращити захист прав людини. Зокрема, він зменшує термін обрання судом запобіжного заходу з 72 до 48 годин. Законопроект чітко забороняє смертну кару. Закон про місцеві вибори, який був прийнятий у липні 2015 року, передбачає, що жінки повинні складати принаймні 30% від загальної кількості кандидатів за партійними списками. Як член Ради Європи, так само як і всі держави-члени ЄС, Україна дотримується Європейської конвенції з прав людини (ЄКПЛ) і основних свобод, а також зобов'язана виконувати рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ).

Окрім цього, з'явилися позитивні зрушення щодо боротьби дискримінації, а саме були внесені зміни до трудового кодексу, що забороняють будь-яку дискримінацію, що стосується сексуальної орієнтації. Також були проведені тренінги для силових, правових та судових структур.

Співпраця між Україною та ЄС у сфері зовнішньої політики і політики з безпеки активно розвивалась впродовж останніх десяти років. Однак із 2014 року, після анексії Росією Криму та початку «гібридної» війни, яку вона веде на Донбасі, співробітництво з ЄС у сфері безпеки набуло найвищого стратегічного значення. Підвищення рівня наближення української політики у сфері безпеки і зовнішньої політики з відповідними політиками ЄС приведе до реформатування стосунків України з Росією та іншими державами світу. Оперативне співробітництво здійснюється в рамках двох місій (EUBAM і EUAM). Планується розвивати співробітництво з організаціями безпеки ЄС.

Після зміни влади в результаті Євромайдану Україна стала на шлях демократичних реформ. Найбільш важливі реформи спрямовані на внесення змін до Конституції з метою покращити ситуацію з верховенством права і посилити боротьбу проти корупції, а також істотно збільшити повноваження місцевої влади за рахунок децентралізації. Також заплановано зміни до виборчого законодавства. Узагалі ситуація в Україні щодо прав людини є відносно позитивною, хоча, як і раніше, потребує покращення. З іншого боку, Крим і східні райони Донбасу, які є непідконтрольними уряду України, повертаються до авторитаризму і систематичних порушень прав людини.

Висновки. Отож, аналізуючи все вищеписане мною, можна зробити висновок, що підписання угоди про асоціацію України з Європейським Союзом запустило всередині країни ряд суспільно-політичних процесів та реформ, що націлені на покращення умов різних сфер життя, включаючи захист прав людей, політичні зміни, покращення економічних умов для середнього та малого бізнесу, входження України в зону вільної торгівлі та ряд інших. Проте враховуючи всі переваги, варто наголосити на недосконалість української системи реформ, що не враховують потреби та можливості українців, а також все ще високому рівню корумпованості всіх сфер життя та політиків зокрема.

Провівши ряд якісних реформ та побороти корумпованість в Україні дасть нам можливість перейти від асоціації до рівноправного членства в ЄС.

Література

1. Бетлій О. Поглиблення відносин між ЄС та Україною Що, чому і як? / О. Бетлій, К. Фурманець, С. Блокманс. – Київ: Центр європейських політичних досліджень (CEPS), Брюссель Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД, 2016. – 267 с. [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www.adm-km.gov.ua/wp-content/uploads/2017/03/ua_Deepening-EU-UKR.pdf
2. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. – 250 с.
3. Гурик М. І. Шумка М. Л. Трансформація специфічних ознак патерналізму в умовах децентралізації в Україні. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/29229>
4. Мінаков М. Короткий посібник з Угоди про Асоціацію [Електронний ресурс] / М. Мінаков – Режим доступу до ресурсу: http://ceas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/association_agreement/guide.pdf.
5. Сапсай А. П. СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО І АСОЦІАЦІЯ З ЄС В КОНЦЕПЦІЇ МІЖНАРОДНОГО РЕЖИМУ / А. П. Сапсай. – 2011. – №97. – С. 53–62.